

Na 35. Marulićevim danima, predstava 'Nije pas beštija!' osvojila je nagradu publike

ISTINA O SMOJINU ŠARKU

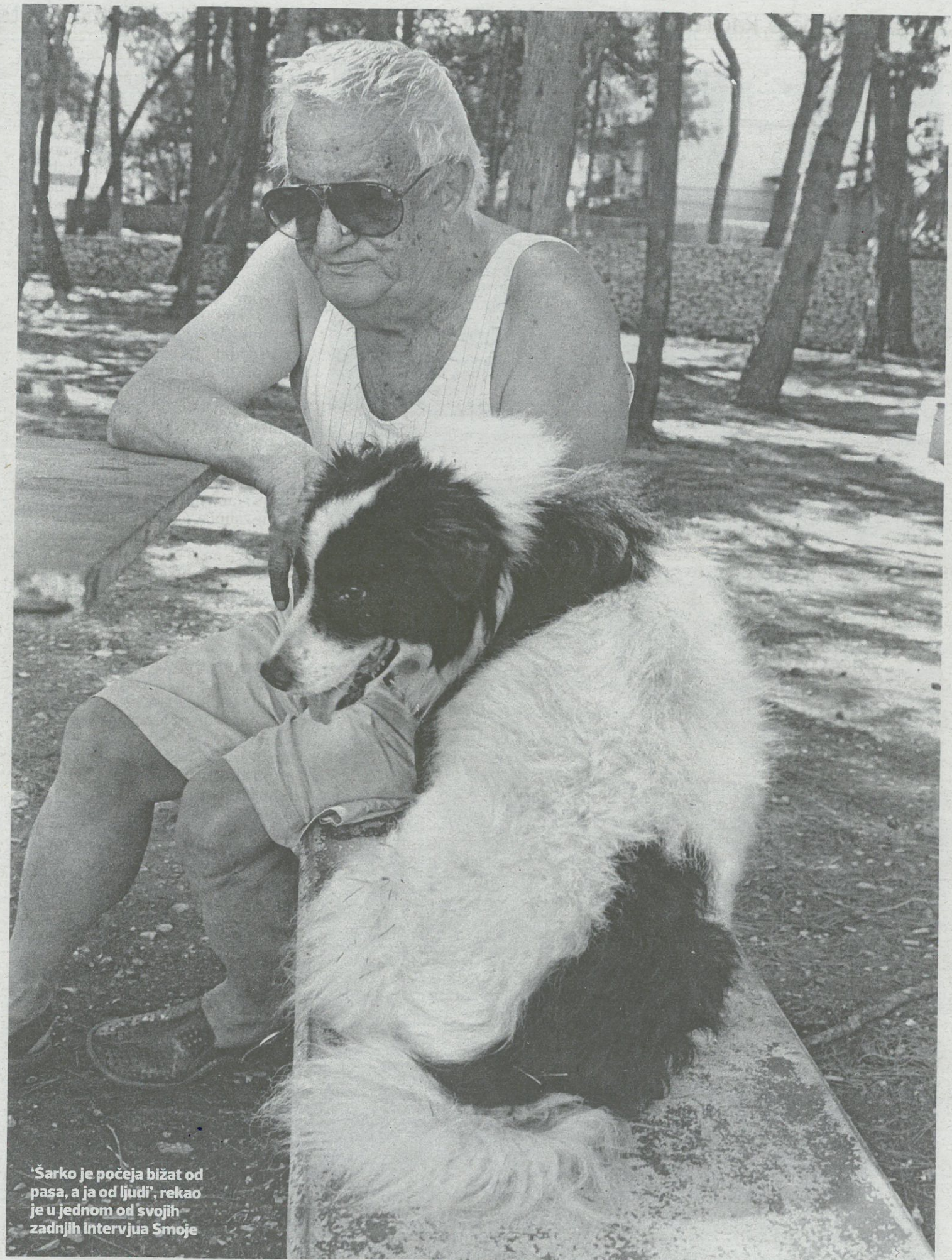
Bio je to berekin, uncut, premazan svim mastima, reći će vam svatko koga pitate za tog posebnog psa. I godinama nakon što ga nema, kao što nema ni njegova vlasnika, barba Smoje, avanture i prgavi karakter Šarka okupiraju našu maštu

Piše: **ANA DASOVIĆ**, Fotografije: **FEDA KLARIĆ**

Ovo je priča o jednom psu. Svaki pas je poseban na svoj način i baš svaki ima svoju priču. Ima puno poznatih pasa u povijesti našeg prijateljavanja s njima, neki su bili filmske zvijezde, drugi su obilježili književnost. Psi su veseljaci, heroji, najbolji prijatelji, čudesni stvorovi koji nas uveseljavaju i vjerno čekaju, čak i kad nas više nema. A ovaj pas, e to je bila posebna sorta. On je bio berekin, uncut (vragolan), farabuti, premazan svim mastima. Bio je to Šarko. Pas kojeg je svojevrmeno udomio i usvojio legendarni pisac i novinar Smoje, iako je i danas upitno tko je koga usvojio. Bio je on Smoji velika inspiracija i veselje, bio je prava pseća faca Splita i Brača, a veliki pisac dao mu je i život poslije života, u "Pasjim noveletama" i

brojnim drugim tekstovima o zgodnom čupavom prgavcu. "Spretniji od mene pisac moga bi o Šarku romane napisat. Strašan pas! Čudan pas! Sve zna. Enciklopedist u pasjemu rodu. Druge pase dresiraju, a on je prave visoke škole svršija", pisao je tako Smoje u "Noveletama", a lani je Šarko dobio i svoju predstavu. "Nije pas beštija!", redatelja Gorana Golovka i dramaturginje Marine Vujčić, koji su stvorili pravi kazališni hit, jedinstvenu lutkarsku predstavu za odrasle koja je kroz Šarkovu perspektivu ispričala priču o Smojinu Splitu. Na nedavno završenim 35. Marulićevim danima predstava Gradskog kazališta lutaka Split osvojila je nagradu publike. Sredinom lipnja imat će je prilike vidjeti i zagrebačka publika u Kerempuhu.

Nastavak na sljedećoj stranici →

Šarko je počeo bižat od pasa, a ja od ljudi, rekao je u jednom od svojih zadnjih intervjua Smoje

Branka Klarić (na slici pleše sa Smojom na karnevalu), bila je obiteljska prijateljica sa Smojinima

Sve je to bio povod da se prisjetimo Šarka i njegove priče.

- Moja ga je žena Branka preuzela poslije Smojine smrti, još je Šarko bio živ. U ovom je slučaju Šarko upoznao Smoju, na Braču, on je berekin, uncut, farabuti, premazani svim mastima - govori nam Feđa Klarić, naš poznati fotograf, veliki Smojin prijatelj i kroničar Splita.

Priča Smoje i Šarka počinje krajem '80-ih na Braču, što Miljenko Smoje opisuje u svom legendarnom tekstu "Čelnik opasne bande", koji je, kao i druge, objavljivao u Feral Tribunu, u svom podlistku "Dnevnik jednog penzionera".

"Pri tri godine, na izmaku lita, kad se Punta praznila, tili su ga odvest u veterinaru da mu da injekciju da bidna beštija više ne pati. Dolazila je zima, a na pustoj Puntici šta će ist, di će spavat? A star je, bolestan, izdaju ga zanje noge, prednje bolidu, jema reumu, nos mu se rascvita, dotoresa je rekla da je sigurno rak; jema je i ranu na škinu. A to lito baš se uza me zalipija. Čuva me o danu i noći. Ni na trenutak me nije iz vida ispušta. Ne ja njega nego bi on mene stavlja leć i tek kad bi ja zahrka, on bi mirno lega uz moju posteju, a kadikad bi se lagano izvuka i iša u avanturu, to jest opalit koju kujicu", pisao je Smoje.

Šarko je te zime prestao biti ulični pas i pod stare dane postao je gospodin pas sa stanom u gradu. Živio je za psa jako dugih 17 godina. Bio je to pas koji je "bio toliko pametan da je izgleda kao da će progovoriti".

- Smoje je stanovao poviše hotela Marjan, pustio bi ga, to je kilometar dalje, došao bi do nas. On je bio jako star pas, prema našem veterinaru i velikom prijatelju Vandu Rauniku bio najstariji pas u Dalmaciji, možda baš zato što je bio i tako mudar. Kad bi u šetnji vidio drugog psa, onda bi okrenuo glavu i stao uz sam rub i pravio bi se da to nisu njegova posla, da izbjegne susret - smije se Feđa Klarić, koji je za Express iz svoje velike arhive izvukao rijetko viđene fotografije Smoje, Šarka i obiteljske fotografije.

"Šarko je počeo bižat od pasa, a ja od ljudi", rekao je u jednom od svojih zadnjih intervjua Smoje.

Fedina supruga Branka preuzela je brigu o Šarku nakon Smojine smrti 1995. godine. Poživio je Šarko još dvije godine i bilo mu je lijepo s gospođom Brankom.

- Kao stari pas imao je staračke bolesti, njima stražnje noge najviše stradaju, pa sam ga morala nositi do trećeg kata u našoj zgradi. A nije bio ni lagan, 16 kg, pa više nije čuo, pa ni vidio od mreše, imao je i aritmiju srca. Baš je bio pravi gospodin u godinama, mučili su ga probavni problemi, zadnje godine su bile teške,

kao kod svih pasa. Ali ja sam ga zaveljela, a i on mene. bio mi je jako odan - priča nam ona.

Nije se Šarko micao od gospođe Branke, ali je do zadnjeg trena imao berekinsku dušu.

- On je bio pas skitnica, volio je biti na ulici. Oni bi osjetio čim bih odlučila ići van, samo što sam pomislila, već je čekao kod vrata. I bilo mi je teško uspavati ga, ali nije više mogao durati. Došao nam je naš kućni prijatelj Vando, dao mu injekciju. Zaspao mi je u rukama - prisjetila se za nas Šarkova čuvarica do kraja. Pokopali su ga u selu Grab kraj Trilja, na obiteljskoj zemlji. No Šarko će uvijek biti pravi simbol Splita i splitske kontre. Kroz priču o svom psu Smoje je kritizirao HDZ-ovu vlast, malograđanštinu, licemjerje, laž, prevaru...

"Lipi dan, sunce, i nas dvojica, moj kompanjo i ja, prošetamo do bufeta Zvončac. Tot je veliki vrtal di on jema švoga, more malo protrkat, njuškat okolo, grist travu, pišat u cabla. Sve je obavija i vraća se do stola, za kojim je seja jedan moj Splićanin. Pogladi on Šarka. Šarko mu se fika među kolina. Daj mi nogu! - govori on Šarku. - Ajde, daj lipo šapicu! Šarko ga samo pogleda.

Nastavak na sljedećoj stranici →

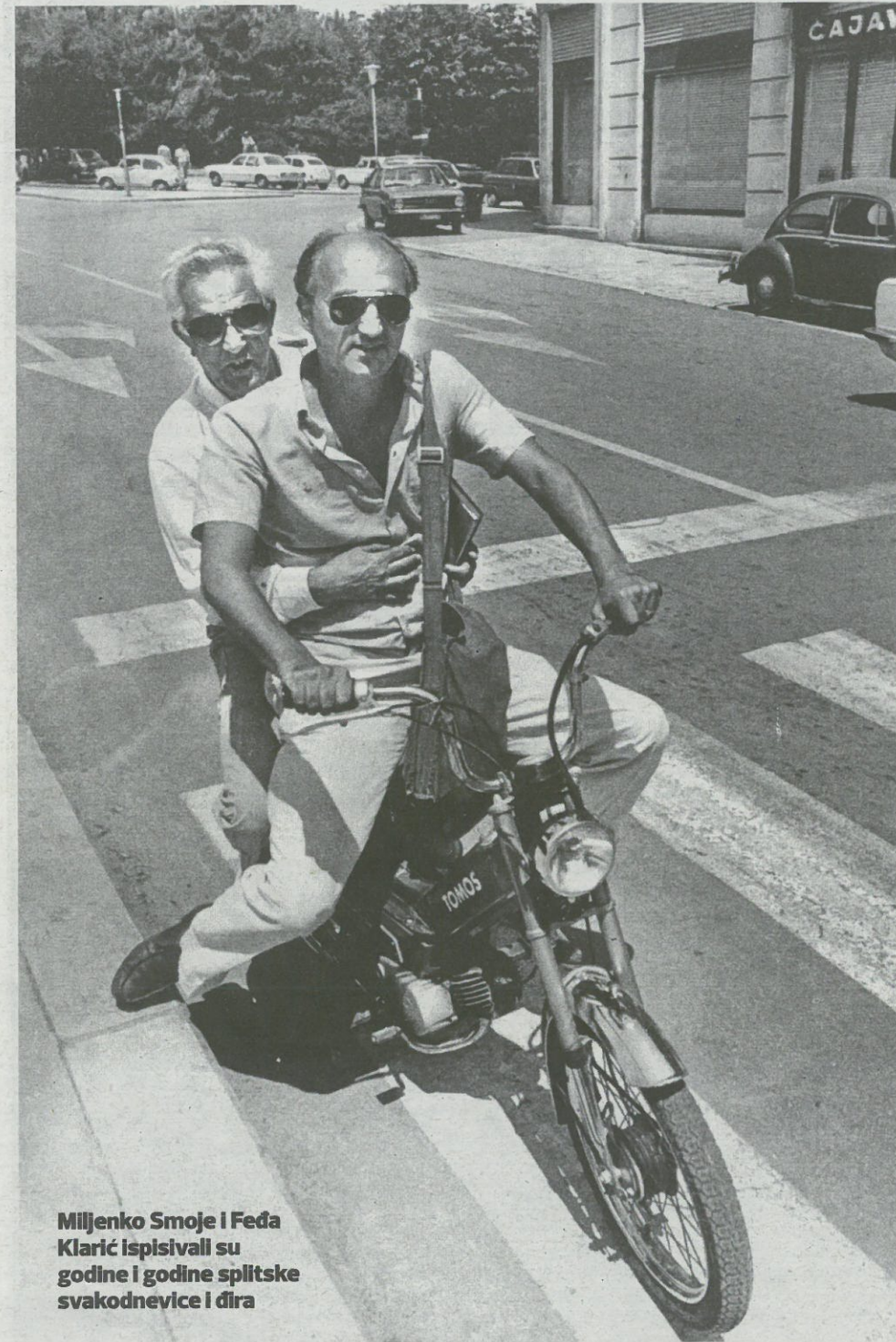

Feđa Klarić napravio je brojne fotografske zapise svog cjeloživotnog prijatelja Smoje i njegova Šarka, kako na Braču, gdje su se njih dvojica sreli i povezali, tako i u Splitu

Miljenko Smoje objavio je niz tekstova, pa i zbirku priča 'Pasje novelete' o svom dragom psu. Kroz Šarkovu perspektivu kritizirao je malograđanštinu i politiku

On je bio pas skitnica, volio je biti na ulici. Oni bi osjetio čim bih odlučila ići van, kaže nam Branka

Miljenko Smoje i Feda Klarić ispisivali su godine i godine splitske svakodnevice i dira

Barba Smoje je imao tu moć zapažanja, kako smo dugo s njim bili, živili, mnoge stvari koje bih poslije pročitala, ja bih rekla, kad je ovo bilo, nisam zapazila. On je imao tu moć, pa je i kroz tog psa ispričao mnoge stvari. Mene je predstava dojmila jer me vrati u te dane, pa me podsjeti na barba Smoju. On mi je bio kao otac, ja sam odrasla s njim i tetom Lepom

A ča je sad? Asti Boga, njanci ne zna nogu dat - čudi se moj Splitsčanin. A vidiš, ne zna. Sagne se čovik, vazme jednu šišku i baci je. Ajde, donesi! Šarko ga gleda. Gleda mene. A šta je ovome čoviku? A šta moš, moj kompanjo, pusti ga. A ovi Splitsčanin meni govori: Ajme glupoga pasa. Ništa ne zna. Vidin Šarka, puca od smija. A eto ne zna. A oli ti misliš da bi ja usvojija pasa koji daje šapicu i koji ti nosi šiške oli drivo kad ga baciš?", pisao je Smoje, a sasvim sigurno bi i danas imao koješta za pribilježiti o aktualno-političkoj situaciji.

No bilježio je i one čarobne trenutke koje mnogi od nas ni ne primjećujemo. - Barba Smoje je imao tu moć zapažanja, kako smo dugo s njim bili, živili, mnoge stvari koje bih poslije pročitala, ja bih rekla, kad je ovo bilo, nisam zapazila. On je imao tu moć, pa je i kroz tog psa ispričao mnoge stvari. Mene je predstava dojmila jer me vrati u te dane, pa me podsjeti na barba Smoju. On mi je bio kao otac, ja sam odrasla s njim i tetom Lepom - prisjeća se gospođa Branka.

I svi se oni pojavljuju u predstavi o Šarku. Crno-bijeli šašavi pas glavni je junak kazališne komedije te sam progovara prema tekstu koji je Marina Vujčić sjajno sastavila iz "Pasjih noveleta". Ima tu i psovki i smijeha i zapažanja iz pasje oštroumne perspektive. Šarka i njegovu prijateljicu, neostvarenu ljubav, maltezericu Pupu, na pozornici predstavljaju lutke scenografkinje i kreatorice lutaka Vesne Balabanić. Njegove su pratiteljice, Smoju, Lepu, Fedu i Branku Klarić, doktora, vlasnicu Pupe i druge sporedne likove, odigrali glumci Gradskog kazališta lutaka Alin Antunović, Andrea Majica, Ivan Medić, Branimir Rakić i Sanja Vidan.

Predstava je osmišljena tako da publika vidi tek malo više od pola metra iznad pozornice te ispod crnog zastora vidi tek noge glumaca, eventualno ruke (Smojine), dakle onako kako svijet vidi jedan pas. Uz sjajne songove Marine Vujčić i glazbu Jakova Salečića i Franka Duila, pokrete glumaca osmislila je Anja Ostojić, u predstavi koja je oda Splitu i njegovim ljudima. I psima, naravno.

- Split napreduje, proširio se, bogatiji je u svemu, a ja sam toliko zaljubljena u svoj grad. Ne bih ga mijenjala, tu sam se rodila, živjela, stopite se sa svime što se događa. Mi smo takvi ljudi, uvijek gledamo što je dobro - ističe optimistično Branka Klarić, a mi samo možemo svima nama poželjeti takav pozitivan životni stav.

I jednog sjajnog psećeg berekina u životu kakav je bio Smojin Šarko.